Dosarul nr. 3-4764/2024
2-24123906-12-3-01112024

HOTĂRÂRE
În numele Legii

03 iunie 2025 mun. Chișinău
Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani
în componență:
Președintele ședinței, judecător Rodica Nicula
Grefier Olga Sușchevici

examinând în ședință de judecată publică, acțiunea în contencios administrativ înaintată de Bivol Nina împotriva Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica, terț Lisenco Vladislav cu privire la anularea parțială a actului administrativ individual defavorabil,

c o n s t a t ă :

Pretențiile reclamantei:

La data de 01 noiembrie 2024, Bivol Nina a depus cerere de chemare în judecată împotriva Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica privind anularea pct. 2.1 al deciziei nr. 125 din 04.09.2024 „Cu privire la întocmirea programului de întrevederi cu copilul minor *****, d.n.*****”, emisă de Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica.

În motivarea cererii de chemare în judecată s-a menționat că, la 04 septembrie 2024 de către Comisia pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica a fost examinată cererea cet. Lisenco Vladislav, privind întocmirea graficului de întrevederi cu copilul minor *****, anul nașterii *****. Astfel, a fost emisă Decizia nr.125 cu privire la întocmirea graficului de întrevederi cu copilul minor *****.

A relatat reclamanta că Comisia pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica a decis a aproba următorul program de întrevederi a tatălui Lisenco Vladislav cu copilul *****, anul nașterii *****:

- În zilele de sâmbătă a săptămânilor pare, de la orele 12.00 până la orele 17.00;

- În zilele de marți și joi ale fiecărei săptămâni, de la ora 18.00 și până la ora 20.00, copilul va comunica cu tata prin intermediul tehnologiilor informaționale

sau prin alte mijloace cu respectarea programului zilnic al copilului.

La caz, a menționat că, anterior, a fost emisă Decizia nr. 8/3 din 27.02.2024 cu privire la stabilirea programului de întrevederi al tatălui cu copilul, care presupunea ca:
în fiecare săptămână, în zilele de marți și joi între orele 18:00 și până la ora 20:00 copilul poate comunica cu tatăl prin telefon.

La data de 16 octombrie 2024, drept răspuns la cererea prealabilă înaintată de petiționara Bivol Nina către DPDC Botanica privind anularea pct. 2.1 din Decizia DPDC Botanica nr. 125 din 04.09.2024, s-a dispus respingerea acesteia, cu menținerea fără modificări a Deciziei nr. 125 din 04.09.2024.

A notat reclamanta că prin decizia contestată s-a stabilit un grafic de întrevederi a copilului minor cu tata, care încalcă în mod evident drepturile și interesele superioare a copilului.

A menționat că în privința cet. Lisenco Vladislav a fost emisă o Ordonanță de protecție la data de 24.05.2024, fapt confirmat prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care victimelor Bivol Nina și copilul minor ***** li s-a stabilit măsuri de protecție pentru o perioadă de 90 de zile.

Ulterior, la data de 22.08.2023, prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost prelungit termenul măsurilor de protecție în privința cet. Lisenco Vladislav.

Mai mult decât atât, la data de 28.02.2024 prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, cet. Lisenco Vladislav a fost declarat vinovat de comiterea contravenției prevăzută de art. 78/1 Cod Contravențional, în rezultatul plângerii depuse împotriva acestuia de către victima Bivol Nina și i-a fost stabilită o pedeapsă sub formă de 50 de ore muncă neremunerată în folosul comunității.

Conform art. 9 alin. (1) a Convenției nr. 52 din 20.11.1989 cu privire la drepturile copilului, statele părți vor veghea ca nici un copil să nu fi e separat de părinții săi împotriva voinței acestora, exceptând situația în care autoritățile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare și cu respectarea legilor și a procedurilor aplicabile, că această separare este în interesul suprem al copilului. O astfel de decizie poate deveni necesară în cazuri particulare cum ar fi, de exemplu, în cazul copiilor maltratați sau neglijați de părinți sau în cazul în care părinții trăiesc separat și se impune luarea unei hotărâri cu privire la locul de reședință a copilului.

Conform art. 19 alin.(l) a aceiași Convenție, statele părți vor lua toate măsurile legislative, administrative, sociale și educative corespunzătoare pentru protejarea copilului împotriva oricăror forme de violență, vătămare sau de abuz fizic sau mental, de abandon sau neglijență, de rele tratamente sau de exploatare, inclusiv violența sexuală, în timpul cât se află în îngrijirea părinților sau a unuia dintre ei, a reprezentantului sau reprezentanților săi legali sau a oricărei persoane căreia i-a

fost încredințat.

A declarat reclamanta că, pentru a nu perturba liniștea și programul zilnic al copilului, este suficient respectarea pct. 2.2 din decizia nr. 125, astfel încât tatăl să poată comunica cu fiica sa prin intermediul tehnologiilor informaționale sau prin alte mijloace cu respectarea programului zilnic al copilului.

De asemenea este relevant faptul că tatăl Lisenco Vladislav nu are o relație extrem de strânsă cu fiica sa Melania, întrucât aceasta are amintiri neplăcute cu privire la conflictele și certurile dintre părinții săi, la care a fost prezentă și minora.

Potrivit Adeverinței nr. 54 din 27.09.2024, emisă de Instituția de Educație Timpurie nr. 140, director Chiperi Vera, se confirmă faptul că pe parcursul frecventării grădiniței de către copilul ***** se manifestă mama - Bivol Nina, aduce copilul mama și îl ia tot aceasta, la activitățile desfășurate în instituție este prezentă mereu mama, tatăl copilului nu este cunoscut de către educatori și administrația grădiniței.

A invocat că tatăl Lisenco Vladislav, își exercită atribuțiile menționate în graficul de întrevedere cu rea-credință, având doar scopul destabilizării emoționale a mamei copilului – Bivol Nina.

Conform Convenției cu privire la drepturile copilului, ori de câte ori se va lua o decizie care va afecta un anumit copil, un grup identificat de copii sau copii în general, procesul decizional ă includă o evaluare a impactului posibil (pozitiv sau negativ) a deciziei privind copilul sau b cauză. Evaluarea și determinarea interesului superior al copilului necesită garanții procedurale. Mai mult, justificarea unei decizii trebuie să demonstreze că dreptul a fost luat în considerare în mod explicit.

În susținerea acestei poziții a relatat și prevederile art. 3 par. 1) din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 408 din 12 decembrie 1990 potrivit cărora în toate acțiunile care privesc copiii, întreprinse de instituțiile de asistență socială publice sau private, de instanțele judecătorești, autoritățile administrative sau de organele legislative, interesele copilului vor prevala.

La 14 noiembrie 2024 avocatul Cojocaru Elena, în interesele reclamantei Bivol Nina a depus cerere de concretizare solicitând anularea în parte, a actului administrativ individual și anume a pct.2.1 al Deciziei nr.125 din 04.09.2024 emisă de Comisia pentru protecția copilului din cadrul Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica.

Suspendarea în parte a actului administrativ individual și anume pct.2.1 al Deciziei nr.125 din 04.09.2024.

Argumentele autorității publice pârâte:

La 19 martie 2025, reprezentantul autorității publice pârâte, Direcția pentru

Protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica a depus referința, prin care a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată din următoarele considerente.

În motivarea acțiunii s-a invocat că la întocmirea programului de întrevederi aprobat prin Decizia DPDC Botanica nr. 125 din 04.09.2024, membrii Comisiei au invocat prevederile art. 64 alin. (21) din Codul Familiei al RM, care prevede faptul, că „la stabilirea programului de întrevederi se ține cont de atașamentul copilului față de fiecare dintre părinți, față de frați și surori, de vârsta copilului și frecventarea studiilor/participarea la activități extrașcolare de către acesta, de calitățile morale ale părinților, de relațiile dintre copil și fiecare părinte, de proximitatea domiciliului părintelui care locuiește separat de copil, astfel încât drepturile părintești să fie exercitate într-un mod echitabil.”, or, ținând cont de opinia copilului, care a fost obținută în cadrul DPDC Botanica de către psihologul Direcției, dna Sîrbu Parascovia, „la data de 22.08.2024, a avut loc întâlnirea cet. Lisenco Vladislav cu copilul său *****, în cadrul Direcției, fără prezența mamei. La începutul discuțiilor cu tata, copilul era retras în declarații. După o perioadă scurtă de timp, *****a început să îi zâmbească tatălui, să discute cu el, ba mai mult, se uitau împreună la cărțuliile și cadourile pe care le-a adus d-nul Vladislav la întâlnirea cu copilul. A dorit să-l îmbrățișeze pe tata și să îi zică că dorește să petreacă timpul cu el la terenul de joacă pentru copii. Spre finele întrevederii, *****îi spune tatălui că își dorește mai multe jucării și ar dori să meargă împreună cu ambii părinți la plimbare în oraș. Tot la finalul întrevederii, *****a fost bucuroasă de acea vizită și timpul petrecut împreună cu tata. La întrebarea dacă dorește să se mai vadă cu tata, *copilul a răspuns că este de acord.*”

În acest sens, dreptul de a avea legături personale cu părintele separat este un drept fundamental al fiecărui copil și nu un privilegiu pentru tată sau mamă. Stabilirea unui program de întrevedere de către Direcție este o sarcină dificilă și perfectibilă de aceea dincolo de prevederile acestui program părțile au obligația să confere copilului posibilitatea de a-și exercita liber și neîngrădit dreptul de a avea legături nestânjenite și armonioase atât cu părinții, cât și cu bunicii sau alți membrii ai familiei extinse, fie că este vorba de sfârșit de săptămână, vacanțe, a de naștere ale părinților, bunicilor sau ale altor rude sau pur și simplu dorința spontană a copilului de a face o vizită părintelui sau persoanei dragi.

Fiecare părinte are obligația de a pune pe primul plan interesul superior copilului atunci când își exercită drepturile, respectiv obligațiile decurgând din acestea.

Posibilitatea întocmirii unui program de întrevederi, este o încercare a autorității tutelare de a construi o punte între părintele/părinții care trăiesc separat de copil, astfel asigurând dreptul copilului la comunicarea cu părinții săi, drept prevăzut de art. 52 alin. (1) din Codul Familiei al RM.

Subsecvent, DPDC Botanica a recomandat părinților ca să ajungă la un

compromis, astfel încât copilul să se poată bucura de prezența ambilor părinți în viața lui; s-a recomandat eliminarea ostilităților parentale și soluționarea matură a acestor conflicte prin conștientizarea consecințelor grave și ireversibile care se reflectă asupra copilului; mamei i s-a recomandat să nu împiedice contactul dintre copil și celălalt părinte.

Reieșind din cele comunicate supra, având la bază interesul superior al copilului, *****, d.n. *****, pentru a preîntâmpina sindromul părintelui-pierdut, cât și ținând cont de prevederile art. 51 alin. (2) din Codul Familiei al RM care statuează faptul, că „Fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-și cunoască părinții, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu ei, cu excepția cazurilor când aceasta contravine intereselor copilului” și art. 52 alin. (1) din Codul Familiei al RM, care menționează că „Copilul are dreptul să comunice cu ambii părinți, cu bunei, frații, surorile și cu celelalte rude. Desfacerea căsătorie: părinților, nulitatea ei sau traiul separat al acestora nu afectează drepturile copilului. În cazul când părinții au domiciliul separat, copilul are dreptul să comunice cu fiecare dintre ei”, membrii Comisiei pentru Protecția Copilului din cadrul DPDC Botanica, prin Decizia nr. 125 din 04.09.2024 au decis aprobarea programului de întrevederi după cum a fost descris mai sus.

A reiterat faptul că temeiurile invocate în cererea de chemare în judecată pentru anularea parțială a actului administrativ se referă mai mult la starea mamei copilului, însă nu a copilului, ,,mama Bivol Nina este extrem de anxioasă atunci când vine vorba despre întâlnirea atât a ei, cât și a fiicei *****cu tatăl ei”, deși programul de întrevederi prevede petrecerea timpului a copilului cu tatăl, fără prezența mamei.

Referitor la faptul că copilul nu are o relație extrem de strânsă cu fiica sa Melania, este din cauza că o perioadă îndelungată copilul nu a comunicat deloc cu tata, iar în fața autorității tutelare prevalează interesul superior al copilului, care urmează să-și restabilească relația copilului cu tatăl său, copilul având dreptul să-și cunoască ambii părinți și să beneficieze de grija lor.

Reprezentantul autorității publice pârâte a menționat că, membrii Comisiei din cadrul DPDC Botanica nu au constatat faptul că tatăl copilului solicitând întocmirea programului de întrevederi ar urmări un scop de rea-credință întru destabilizarea emoțională a mamei copilului-Bivol Nina. Or, decizia nr.125 din 04.09.2025 a fost emisă în interesul superior al copilului, întru asigurarea condițiilor adecvate de creștere și dezvoltare armonioasă a acestuia, cu participarea ambilor părinți în viața copilului.

Argumentele persoanei terțe:

La 19 februarie 2025 terțul Lisenco Vladislav, reprezentat de avocatul Adrian Fetcu, a depus referință solicitând respingerea ca neîntemeiată a cererii de chemare în judecată depusă de Bivol Nina.

A notat că doar în condițiile expuse în Decizia nr.125 din 04.09.2025 poate comunica cu fiica sa, deoarece reclamanta i-a îngrădit comunicarea cu copilul prin blocarea atât a contactului fizic, cât și prin mijloacele tehnice de comunicare, separându-l totalmente de copil și împiedicându-l să se manifeste în calitate de părinte.

În ședința de judecată, reclamanta Bivol Nina, cât și avocatul acesteia Elena Cojocaru nu s-au prezentat în cadrul ședinței de judecată din data de 03 iunie 2025, deși au fost citate legal.

Mai mult ca atât, avocatul Elena Cojocaru, în interesele Ninei Bivol în cadrul ședinței de judecată din 25 martie 2025 a solicitat amânarea ședinței de judecată pentru o altă dată, invocând că solicită un termen pentru a face cunoștință cu dosarul administrativ și referința, iar instanța de judecată a admis demersul avocatului fixând o altă dată pentru ședința de judecată.

Instanța de judecată menționează că avocatul Elena Cojocaru, ulterior, a depus două cereri de amânare a ședinței de judecată, fără a invoca motive temeinic justificate, motiv din care conducându-se de prevederile art. 218 lit. d) din Codul administrativ, instanța de judecată a dispus examinarea cauzei în lipsa acestora, întrucât participanții la proces au fost citați în mod legal cu privire la data și locul examinării cauzei.

Terțul Lisenco Vladislav, reprezentat de avocatul Adrian Fetcu în cadrul ședinței de judecată nu s-a prezentat, deși a fost citat legal, conform avizului de recepție (f.d.105-106).

Reprezentantul autorității publice pârâte, Ludmila Zagoreț în cadrul ședinței de judecată a susținut referința și a solicitat respingerea acțiunii.

Aprecierea instanței:

Analizând argumentele expuse în acțiune, în referință, studiind probele administrate în ansamblul şi interconexiunea lor, normele legii aplicabile, instanța de judecată a ajuns la concluzia că acțiunea reclamantei Nina Bivol este admisibilă, dar neîntemeiată, din următoarele considerente.

În privința admisibilității acțiunii în contenciosul administrativ.

Art. 5 și art. 6 din Codul administrativ statuează că, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea. Procedura administrativă este activitatea autorităților publice cu efect în exterior, îndreptată spre examinarea condițiilor, pregătirea și emiterea unui act administrativ individual, spre examinarea condițiilor, pregătirea și încheierea unui contract administrativ sau examinarea condițiilor, pregătirea și întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică.

Emiterea unui act administrativ individual, încheierea unui contract administrativ sau întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică sunt părți ale procedurii administrative.

În concordanță cu art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Potrivit art. 11 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, actele administrative individuale pot fi: acte defavorabile - actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat.

În acord cu art. 17 din Codul administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

În conformitate cu art. 20 Cod administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Conform art. 39 alin. (2) al Codului administrativ, orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art. 17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

Conform art. 189 alin. (1) din Codul administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

În temeiul art. 207 alin. (1) din Codul administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.

În baza art. 209 alin. (1) din Codul administrativ, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la:

a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia;

b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art. 165 alin. (1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunzător.

Dispozițiile legale citate enunță temeiurile de bază de admisibilitate a cererii de chemare în judecată formulată în instanța de contencios administrativ:

- prezența unui act administrativ individual defavorabil (dispoziție, decizie sau altă măsură oficială) întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, comunicat destinatarului;
- competența jurisdicțională materială și teritorială a instanței de judecată pentru examinarea acțiunii în contenciosul administrativ;
- respectarea cerințelor de formă și conținut a acțiunii în contencios administrativ;
- respectarea procedurii prealabile;
- respectarea termenului de înaintare a acțiunii;
- prezența unui drept vătămat căruia i s-a adus atingere prin activitate administrativă.

Astfel, potrivit normelor procesuale, pentru a pune în mișcare o acțiune, este necesară îndeplinirea cumulativă a unor condiții, cum ar fi: competența jurisdicțională, forma și conținutul, existența capacității procesuale, respectarea termenului de prescripție, respectarea procedurii prealabile, achitarea taxei de timbru etc., iar revendicarea unui drept subiectiv vătămat constituie, în sine, o condiție specială și obligatorie de valorificare a dreptului la acțiune în justiție.

În sensul celor expuse, instanța de judecată a remarcat că prin decizia nr. 125 din 04.09.2024 „Cu privire la întocmirea programului de întrevederi cu copilul minor *****, d.n.*****”, conform pct.2.1 s-a decis următorul program de întrevederi a tatălui Lisenco Vladislav cu copilul *****: - În zilele de sâmbătă a săptămânilor pare, de la orele 12.00 până la orele 17.00.

Nefiind de acord cu decizia nr. 125 din 04.09.2024, pct.2.1, Bivol Nina, a depus cerere prealabilă la 03 octombrie 2024, solicitând anularea în parte a pct.2.1 din decizia enunțată.

Prin răspunsul nr.1881 din 16 octombrie 2024 a Direcției Generale pentru Protecția Drepturilor Copilului, cererea prealabilă a reclamantei a fost respinsă (f.d.26-29).

În aceste circumstanțe, la 01 noiembrie 2024, reclamanta Bivol Nina a depus cerere de chemare în judecată împotriva Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica privind anularea pct. 2.1 al deciziei nr. 125 din 04.09.2024 „Cu privire la întocmirea programului de întrevederi cu copilul minor *****, d.n.*****”, emisă de Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica.

Materialele cauzei denotă cu certitudine faptul că, acțiunea în contencios administrativ este înaintată de reclamantă în instanța competentă jurisdicțional și teritorial, cu respectarea procedurii și termenului de depunere a acțiunii în instanța de contencios administrativ, motiv pentru care instanța judecătorească constată că

acțiunea este admisibilă.

Totodată, instanța de judecată conchide în privința netemeiniciei acțiunii, din următoarele considerente.

Obiect al examinării prezentei cauze în instanța de contencios administrativ îl constituie verificarea legalității deciziei Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica nr.125 din 04.09.2024, prin care autoritatea publică pârâtă a emis următoarea decizie:

1.Se atenționează ambii părinți, cet. Lisenco Vladislav și cet. Bivol Nina, asupra inadmisibilității încălcării dreptului legal al copilului de a comunica nestingherit cu ambii părinți.

2.Se aprobă următorul program de întrevederi al tatălui cet. Lisenco Vladislav cu copilul *****, născută la *****.

2.1 În zilele de sâmbătă a săptămânilor pare, de.la orele 12.00, până la orele 17.00.

2.2 În zilele de marți și joi ale fiecărei săptămâni, de la ora 18:00 și până la ora 20:00, copilul va comunica cu tata prin intermediul tehnologiilor informaționale sau prin alte mijloace cu respectarea programului zilnic al copilului.

4.Se recomandă mamei cet. Bivol Nina, să faciliteze întrevederile între tată cet. Lisenco Vladislav cu copilul *****, născută la *****.

5.Vacanțele, zilele de sărbători și zilele de naștere se vor împărți la înțelegerea prealabilă și amiabilă a părinților, luându-se în considerație necesitățile și dorințele copiilor;

6. În cazul imposibilității respectării programului de întrevederi din anumite motive întemeiate, părinții sunt obligați să se anunțe reciproc despre schimbările parvenite

7.Se aduce la cunoștința mamei, cet. Bivol Nina, că părintele care locuiește împreună cu copilul nu are dreptul să împiedice contactul dintre copil și celălalt părinte, care locuiește separat, cu excepția cazurilor, cînd comportamentul acestuia din urmă este în detrimentul interesului copilului sau prezintă pericol pentru starea lor fizică și psihică.

8.Se atenționează ambele părți, să nu creeze situații de conflict în prezența copilului și să aibă un comportament decent unul față de altul, ca să nu pericliteze echilibrul psihic și emoțional.

9.Se recomandă ambilor părinți, să dea dovadă de flexibilitate și efort, în vederea dezvoltării abilității de a comunica unul cu altul, să aplice pîrghii non-conflictuale de soluționare a problemelor interpersonale, coordonând și planificând împreună acțiunile ce țin de creșterea și educația copiilor astfel, încât, în cadrul discuțiilor, să ajungă la consens, privind satisfacerea nevoilor de educație și îngrijire a copiilor.

10. Se aduce la cunoștință ambilor părți că, în cazul dezacordului sau

nerespectării prezentei Decizii, părțile își rezervă dreptul să o conteste, conform art. 165 alin 1), din Codul Administrativ al Republicii Moldova, printr-o cerere prealabilă depusă în cadrul DPDC Botanica sau DGPDC, în termen de 30 de zile, ulterior în cadrul Judecătoriei Chișinău.

Controlul judecătoresc al legalității actelor administrative, presupune apărarea drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor, împotriva abuzurilor administrației publice, în condițiile legii contenciosului administrativ. Acest control se înfăptuiește de către instanțele de judecată în condițiile legii privind organizarea judecătorească. Întru elucidarea subiectului privind realizarea controlului judecătoresc se impune conceptul competenței, în baza căruia se realizează respectivul control. Pornind de la scopul primordial al instituției contenciosului administrativ care este prestabilit de legiuitor și care presupune contracararea abuzurilor şi exceselor de putere ale autorităţilor publice, apărarea drepturilor persoanei în spiritul legii, ordonarea activităţii autorităţilor publice, asigurarea ordinii de drept.

Or, reieșind din dreptul subiectiv al subiectului afectat, care la fel a fost predeterminat de legiuitorul și care a fost formulat astfel - orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanţei de contencios administrativ competente pentru a obţine anularea actului, recunoaşterea dreptului pretins şi repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

Starea de fapt stabilită pe parcursul examinării cauzei denotă următoarele.

Reclamanta Bivol Nina și terțul Lisenco Vladislav sunt părinții minorei *****, anul nașterii ***** (f.d.14). Părinții locuiesc separat, iar copilul minor locuiește cu mama, Bivol Nina.

La 13 iulie 2024, terțul Vladislav Lisenco a depus cerere către Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica solicitând stabilirea unui grafic de întrevederi și comunicare cu copilul minor, *****, după cum urmează: obligarea cet. Bivol Nina să-i asigure comunicarea copilului minor ***** cu tatăl Lisenco Vladislav, în zilele de miercuri și sâmbătă a fiecărei săptămâni între orele 18.00-20.00, prin intermediul tehnologiilor informaționale.

În fiecare săptămână impară a anului în zilele de sâmbătă de la orele 12.00 până duminică la orele 17.00, ***** și tatăl acesteia vor petrece timpul împreună, inclusiv la domiciliul tatălui, fără prezența mamei. Copilul va fi luat de la domiciliul mamei și va fi întors la domiciliul acestuia de către tată.

În vacanța de vară copilul minor ***** va petrece 4 săptămâni la domiciliul tatălui.

În anii impari ziua de naștere a copilului să fie petrecută cu tatăl său și rudelor de pe linia paternă.

Toate deciziile privind creșterea și educarea copilului *****, să fie luate de comun acord de ambii părinți și ambii părinți se obligă să informeze reciproc despre toate aspectele importante care se ivesc în procesul de creștere, comunicare și dezvoltare a copilului. (f.d.1-2, dosar administrativ).

Prin decizia Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica nr.8/3 din 27.02.2024 „Cu privire la stabilirea programului de întrevederi a copilului *****, d.n.*****”, Comisia pentru protecția copilului din cadrul Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica a decis:

1.S-a propus și s-a aprobat următorul program de comunicare a copilului *****, d.n. ***** cu tatăl, Lisenco Vladislav.

1.1. În fiecare săptămână din lună marți și joi între orele 18.00-20.00 copilul poate comunica cu tatăl prin telefon.

1.2 Se recomandă părinților să se adreseze la un mediator (psiholog).

2. Se atenționează părinții copilului, privind responsabilitatea deplină asupra sănătății și securității copilului, în scopul evitării traumatizării copilului.

3.În caz de îmbolnăvirea copilului, se recomandă părinților să informeze despre starea copilului reciproc.

4. Direcția reține că pentru o dezvoltare sănătoasă a copilului trebuie să se țină seama de întreg complex de împrejurări menite să asigure copilului o dezvoltare fizică, morală și intelectuală armonioasă, interesând nu numai posibilitățile materiale ale părinților ci și vârsta copilului, comportamentul părinților înainte/după separare, gradul de atașament și preocupările pe care le-au manifestat față de copil, precum și legăturile afective ce s-au stabilit între părinți și cu alți membri ai familiei extinse. (f.d.6, dosar administrativ).

Conform deciziei Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica nr.86 din 31 .07.2024 „Cu privire la modificarea programului de întrevederi cu copilul *****, d.n.*****”, Comisia pentru protecția copilului din cadrul Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica a decis:

1.Se amână luarea unei decizii cu privire la stabilirea unui program de întrevederi a copilului *****, născută la *****, cu tata, Lisenco Vladislav, luând în considerare faptul că la data de 09.08.2024, urmează să fie consultată opinia copilului *****, născută la *****.

2.Se pune în sarcina psihologului Sîrbu Parascovia, de a consulta opinia copilului și de a prezenta Comisiei Nota fundamentală cu privire la opinia copilului *****, născută la *****.

3.Se prelungește termenul de examinare a cererii dlui Lisenco Vladislav cu încă 30 de zile calendaristice.

4.Se aduce la cunoștință părților de a se prezenta la următoarele ședința pentru data de 21.08.2024, ora.14.00 (f.d.9-dosar administrativ).

Tot actele cauzei denotă că, conform raportului de evaluare inițială a copilului

*****, născută la ***** de către psihologul Sîrbu Parascovia, la 09.08.2024, s-a recomandat de a introduce treptat în câmpul social al copilului pe tata prin prezența unui membru al familiei sau prin medierea relațiilor intrafamiliale și psihoterapia familiei pentru a facilita întrevederile cu tata.

Prin nota fundamentală cu privire la opinia copilului *****, născută la *****, întocmită la 03.09.2024 de către psihologul Sîrbu Parascovia, s-a recomandat cet. Bivol Nina, mama copilului *****, născută la *****, de a facilita întrevederea copilului cu tata, pentru o mai bună creștere și dezvoltare armonioasă a acestuia, atât cognitiv-emoțional, cât și afectiv (f.d.21. dosar administrativ).

Astfel, în urma discuțiilor cu ambii părinți ai copilului, ținând cont de prioritatea dreptului copilului de a comunica cu ambii părinți, acționând în interesul superior al copilului *****, a fost emisă decizia Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica nr.125 din 04.09.2024.

Prin depunerea prezentei acțiunii în materie de contencios administrativ, reclamanta Bivol Nina, mama copilului, nu este de acord cu pct.2.1 din decizia nr.125 din 04.09.2024, invocând că pentru a nu perturba liniștea și programul zilnic al copilului, este suficient respectarea pct. 2.2 din decizia nr. 125 din 04.09.2024, astfel încât tatăl să poată comunica cu fiica sa prin intermediul tehnologiilor informaționale sau prin alte mijloace cu respectarea programului zilnic al copilului.

Așa cum a statuat și autoritatea publică pârâtă în textul deciziei contestate, graficul de întrevederi stabilit în decizia contestată are drept scop protejarea interesului superior al copilului în sensul asigurării dreptului copilului de a comunica nestingherit cu tata, Lisenco Vladislav.

Conform art.51 din Codul familiei, dreptul copilului la abitație şi educație în familie: (1) Se consideră copil persoana care nu a atins vârsta de 18 ani (majoratul). (2) Fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-şi cunoască părinții, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu ei, cu excepția cazurilor cînd aceasta contravine intereselor copilului. (3) Copilul are dreptul la educație din partea părinților, la dezvoltarea capacităților intelectuale, la libertatea gândirii şi conștiinței, la apărarea demnității şi onoarei. (4) În cazurile cînd copilul este lipsit de grija părinților (aceștia sînt decăzuți din drepturile părintești, declarați incapabili sau dispăruți, precum şi în alte cazuri), drepturile copilului la educație sînt asigurate de autoritatea tutelară.

În conformitate cu art.52 din Codul familiei, copilul are dreptul să comunice cu ambii părinți, cu buneii, frații, surorile şi cu celelalte rude. Desfacerea căsătoriei părinților, nulitatea ei sau traiul separat al acestora nu afectează drepturile copilului. În cazul cînd părinții au domiciliul separat, copilul are dreptul să comunice cu fiecare dintre ei. (2) Copilul aflat în situații extreme (reținere, arest etc.) are dreptul să ia legătura cu părinții sau cu alte rude în modul stabilit. Dacă nu

este posibil de a contacta părinții sau rudele copilului, va fi anunțată imediat autoritatea tutelară.

De asemenea și art.58 alin.(1) al Codului familiei prevede că, părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copii sunt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat.

Prevederile art. 64 al aceluiași cod, menționează că părintele care locuiește împreună cu copilul nu are dreptul să împiedice contactul dintre copil şi celălalt părinte care locuiește separat, cu excepția cazurilor cînd comportamentul acestuia din urmă este în detrimentul intereselor copilului sau prezintă pericol pentru starea lui fizică şi psihică. (2) Părinții au dreptul să încheie un acord privind exercitarea drepturilor părintești de către părintele care locuiește separat de copil. Litigiile apărute se soluționează de către autoritatea tutelară, iar decizia acesteia poate fi atacată în instanța judecătorească, care va emite hotărîrea respectivă. (3) În cazul nerespectării hotărîrii instanței judecătorești, față de părintele culpabil se aplică măsurile stabilite de legislația procesuală civilă. În cazul încălcării repetate a hotărîrii judecătorești, la cererea părintelui care locuiește separat de copil, instanța judecătorească, ţinînd cont de interesele şi părerea copilului, poate soluționa problema transmiţîndu-i copilul. (4) Părinții care locuiesc separat de copil au dreptul de a primi informațiile ce se referă la copilul lor de la toate instituțiile educative, curative, de asistență socială etc. Comunicarea informației poate fi refuzată dacă comportamentul părintelui prezintă pericol pentru viața şi sănătatea copilului. Acest refuz poate fi atacat în instanța judecătorească.

Prin urmare, este normal ca interesul copilului să prevaleze în faţa altor interese atunci când se iau măsuri cu privire la copil.

Recomandarea 874 (1979) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei precizează ca un prim principiu următoarele: „copiii nu trebuie să mai fie consideraţi proprietatea părinţilor ci trebuie să fie recunoscuţi ca indivizi având propriile drepturi şi nevoi”, la fel, „Pentru a determina interesul superior al copilului, trebuie să se utilizeze criterii obiective, iar judecătorul trebuie să ţină seamă de ele, evitând să decidă doar pe baza sentimentelor sau a convingerilor personale”.

Aspectele care se iau în considerare sunt următoarele: beneficiile pe care dezvoltarea şi menţinerea de relaţii semnificative cu ambii soţi le au asupra copilului şi voinţa fiecăruia dintre aceştea de a susţine dezvoltarea şi menţinerea unei relaţii cu celălalt soţ; orice decizie a instanţei judecătoreşti sau o condamnare relevantă pentru siguranţa şi bunăstarea copilului; capacitatatea fiecărei persoane, cu privire la care decizia instanţei s-ar putea aplica, de a comunica şi coopera în chestiunile care prevesc copilul; capacitatea fiecărei persoane, pentru care decizia instanţei s-ar putea aplica, de a îngriji copilul şi de a răspunde nevoilor acestuia; natura, forţa şi stabilitatea relaţiei dintre copil şi fiecare soţi; opiniile şi preferinţele

copilului în măsura în care acestea pot fi relevante în mod rezonabil; nevoile fizice, emoţionale şi psihologice ale copilului, inclusiv nevoia copilului de stabilitate, având în vedere vîrsta şi etapa de dezvoltare; orice plan propus pentru îngrijirea şi creşterea copilului.

Reieşind din toate aceste criterii, DPDC Botanica a recomandat părinților ca să ajungă la un compromis, astfel încât copilul să se poată bucura de prezența ambilor părinți în viața lui; s-a recomandat eliminarea ostilităților parentale și soluționarea matură a acestor conflicte prin conștientizarea consecințelor grave și ireversibile care se reflectă asupra copilului; mamei i s-a recomandat să nu împiedice contactul dintre copil și celălalt părinte.

Astfel, temeiurile invocate în cererea de chemare în judecată de către reclamanta Bivol Nina privind anularea pct.2.1 din decizia nr. 125 din 04.09.2024, se referă mai mult la starea mamei copilului, însă nu a copilului, deși programul de întrevedere prevede petrecerea timpului a copilului cu tatăl, fără prezența mamei.

Argumentul reclamantei Bivol Nina precum că pentru a nu perturba liniștea și programul zilnic al copilului, este suficient respectarea pct. 2.2 din decizia nr. 125 din 04.09.2024, astfel încât tatăl să poată comunica cu fiica sa prin intermediul tehnologiilor informaționale sau prin alte mijloace cu respectarea programului zilnic al copilului, nu poate fi reținut de către instanța de judecată, deoarece indiferent de natura relaţiilor dintre părinţi, copilului trebuie să i se asigure un mediu echilibrant din punct de vedere afectiv şi emoţional, fără tensiuni, fiind necesară prezenţa în viaţa copilului a ambilor părinţi.

Posibilitatea întocmirii unui program de întrevedere, este o încercare a autorității tutelare de a construi o punte între părintele/părinții care trăiesc separat de copil, astfel asigurând dreptul copilului la comunicarea cu părinții săi, drept prevăzut de art. 52 alin. (1) din Codul Familiei al RM.

În acest context, instanța de judecată subliniază că, pentru a fi anulat un act administrativ, reclamanta exercitând dreptul său la acțiune, urmează nu doar la general să-și expună dezacordul cu activitatea administrativă, ci să-și întemeieze cererea de chemare în judecată pe prevederile exprese a legii: 1) în cazul în care consideră că actul administrativ este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii, să indice expres care anume norme legale, în viziunea lui, au fost încălcate; 2) în cazul în care consideră că actul administrativ este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței, urmează să facă referire la normele juridice care reglementează competența, astfel, încât să dovedească încălcarea acesteia; 3) în cazul în care invocă că actul administrativ este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite, urmează să indice expres normele procedurale care au fost încălcate.

Astfel, instanța de judecată a stabilit respectarea de către autoritatea publică pârâtă a procedurii de emiterea a deciziei contestate, or, DPDC Botanica a acționat

în conformitate cu normele legale, respectând și limitele dreptului său discreționar, instanța reținând în acest sens că, verificarea legalității unui act administrativ implică verificarea elementelor de fond şi formă. Astfel, titlul III din Codul administrativ, stabileşte formalităţile şi procedura pentru emiterea actelor administrative, cu indicarea condiţiilor de fond şi formă pentru aceasta şi respectiv, sancţiunea ce survine în cazul nerespectării acestora. Așa fiind, unul din elementele de bază ale actului administrativ, este motivarea, precum și obligativitatea explicării căilor de atac(art.art.118, 120, 124 din Codul administrativ al RM).

Conform art.118 Cod administrativ, motivarea este operațiunea administrativă prin care se expun considerentele care justifică emiterea unui act administrativ individual. Această definiție impune expres necesitatea motivării actului administrativ, indiferent de norma în baza căreia se emite acesta, fără să implice careva elemente de interpretare. Prin urmare, instanța judecătorească conchide că decizia contestată este legală în fond, emis cu respectarea condițiilor de legalitate/valabilitate stabilite de lege, fiind motivată și conținând informații obligatorii impuse de lege.

Celelalte temeiuri invocate de către reclamantă întru anularea actului administrativ contestat, nu ating nivelul minim pentru a fi considerate de către instanța de judecată ca temeiuri suficiente pentru anularea ordinului contestat.

Potrivit art.224 alin.(1) lit.f) din Codul administrativ, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri: respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sunt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărâri prevăzute la lit. a)–e).

În consecință, analizând normele legale în coraport cu circumstanţele faptice stabilite, precum și criticele aduse actului contestat de către reclamantă, instanța de judecată conchide că, actul defavorabil contestat – decizia Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica nr.125 din 04.09.2024, pct.2.1 și răspunsul nr.1881 din 16 octombrie 2024 a Direcției Generale pentru Protecția Drepturilor Copilului, sunt întemeiate, au fost emise în corespundere cu normele legii materiale aplicabile speței, instanța nu a constatat admiterea a careva abateri/abuzuri la emiterea actului defavorabil emis, legalitatea acestuia nefiind pusă la îndoială de către instanța de judecată, or, contrariul nu a fost demonstrat în cadrul procesului de judecată organizat cu respectarea principiilor contradictorialității și al egalității de tratament, ceea ce denotă că temei de admitere a acțiunii reclamantei, nu există.

În speță, actul și activitatea administrativă desfășurată de către autoritatea publică emitentă a deciziei contestate este conformă principiului legalității (art.21 Cod administrativ), nefiind identificat de către instanța de judecată nici un abuz din partea autorității publice pârâte în cadrul desfășurării activității administrative care s-a finalizat cu emiterea actului defavorabil contestat de reclamantă.

Respectiv, instanța de judecată conchide că actul defavorabil contestat este legal, prin urmare, temei de admitere a acțiunii în contencios administrativ depuse de reclamant Bivol Nina, nu există.

În conformitate cu prevederile art. 224-225 din Codul administrativ al Republicii Moldova, instanța de judecată

h o t ă r ă ș t e :

Se respinge acțiunea în contencios administrativ înaintată Bivol Nina împotriva Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica, terț Lisenco Vladislav cu privire la anularea pct. 2.1 al Deciziei nr. 125 din 04.09.2024 „Cu privire la întocmirea programului de întrevederi cu copilul minor *****, d.n.*****” a Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica, ca fiind neîntemeiată.

Hotărârea cu drept de apel la Curtea de Apel Centru, în termen de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Președintele ședinței,
judecător Rodica Nicula